

M2020/00554/Nm

Miljödepartementet

m.remissvar@regeringskansliet.se

m.naturmiljoenheten@regeringskansliet.se

Remiss - Betänkande Stärkt lokalt åtgärdsarbete - att nå målet Ingen övergödning", SOU 2020:10"

Piteå kommun har blivit ombudade att yttra sig över "Betänkande Stärkt lokalt åtgärdsarbete - att nå målet ingen övergödning (SOU 2010:10)". Kommunen har tagit del av betänkandet och ställer sig positiv till betänkandets ambitioner men önskar avge följande yttrande över betänkandets förslag.

Utredningens förslag

Nya etappmål i miljömålssystemet

Utredningen föreslår tre nya etappmål inom det svenska miljömålssystemet. Etappmålen funktion är att öka takten i åtgärdsarbetet och fungera som viktiga steg på vägen för att nå ett eller flera miljö kvalitetsmål. Utredningens etappmålsförslag rör enskilda avlopp, gödsel användning samt våtmarker.

Etappmål om enskilda avlopp

Utredningen föreslår ett etappmål som innebär att alla enskilda avlopp i kust- och sjönära områden senast 2030 ska vara utrustade med godkänd reningsteknik.

God grundtanke med nationellt krav, men nationella olikheter i förutsättningar måste kunna hanteras och vara praktiskt tillämpbart. Helhetsbedömningen måste kunna finnas med i samband med möjligheten till beslut om åtgärd vid identifieringen av t ex ett mindre enskilt avlopp jämfört med t ex stora kalhyggen i närområdet till samma recipient.

Piteå kommun ställer sig frågande till vad som definieras som kust- och sjönära? Vilka gränser ska ligga till grund? Det kan innebära utökad behov av tillsyn, inventering av avlopp och åtgärdsuppföljning.

Målet blir dessutom väldigt vägledande vid bedömningen av utbyggnad av det kommunala VA. Det är viktigt att man kan på ett tydligt sätt bedöma kravnivån på reningstekniken. Målet kan annars tvinga fram antingen en utökad kommunal VA-utbyggnad eller en utbyggnad av de privata anläggningarna, som båda riskerar att bli dyra och med mer avancerad teknik jämfört med vilken nyttoeffekt det ger.

Etappmål om effektivare gödsel användning

Utredningen föreslår att andelen mineralgödsel, av den totala gödsel användningen, ska minska till 2030. Det föreslagna etappmålet ska bidra till att kretsloppsanpassa gödsel användningen i Sverige.

Piteå kommun ser positiv på målet med minskad användning av mineralgödsel utifrån ett kretsloppsperspektiv.

Etappmål om våtmarker

Utredningen föreslår att arealen våtmarker ska öka till 2030 så att det motsvarar behovet som pekats ut inom vattenförvaltningen. Etappmålet syftar till att öka arealen våtmarker med huvudsakligt syfte att öka näringsretentionen i landskapet.

Ligger bra i linje med kommunens ambition om ökad lokal livsmedelsproduktion på åkermarker och potentiell hantering av näringsläckage med hjälp av våtmark (samarbetsprojekt). Det är dock av stor vikt att beakta risken för tillskapande av områden som genererar för stora fågelpopulationer, vilka kan i sin tur skapa störning för närboende.

Samordning av lokalt åtgärdsarbete

Utredningen föreslår att kommunerna tar fram lokala åtgärdsplaner (planerings- och genomförandeverktyg, ej lagstadgade) för övergödningsrelaterade insatser inom sina avrinningsområden.

Förslaget innebär ett nytt uppdrag till kommunerna. Piteå kommun anser att incitament att ta sig an uppdraget är svagt, speciellt i mindre kommuner med begränsade resurser. En möjlig lösning skulle kunna vara att erbjuda motsvarande system som energirådgivare? Piteå har idag en väl etablerad tvärsektionell VA-planeringsgrupp som arbetar gemensamt i viss utsträckning med frågeställningarna.

Det är fortfarande viktigt med samarbete inom avrinningsområden för de större vattendragen som sträcker sig över kommungränserna, vilket inte alltid är helt enkelt. Det kan bli svårare att motivera uppströms kommuner vid källflöden att agera då recipienten i deras närhet inte uppvisar tecken på övergödning/förorening, men som riskerar att ackumuleras och kan påvisas längre nedströms (t ex vid kusten).

Sammantaget är lokala resurser en utmaning i framförallt mindre kommuner. Det finns möjligheter att ta fram planer, men hur möjliggörs åtgärderna med begränsade resurser? Det vill säga den faktiska åtgärden för att kunna bidra till måluppfyllelsen.

Strandskydd och biotopskydd

Utredningen föreslår därför ett generellt undantag från strand- och biotopskyddet för våtmarker och dammar som har anlagts eller restaurerats med huvudsakligt syfte att minska näringsbelastningen på den lokala vattenmiljön (minskad intressekonflikt). Syftet med undantagen är att stimulera att fler våtmarker och dammar anläggs i jordbrukslandskapet, där risken för näringsläckage är som störst.

Piteå kommun ser positivt på förslaget har inga ytterligare synpunkter.

Finansiering och uppföljning LOVA-bidrag

Utredningen föreslår att uppföljningen av de stöd som betalas ut enligt förordningen om statligt stöd till vattenvårdsprojekt, det s.k. LOVA-stödet, förstärks samt att LOVA-anslaget utökas när en bättre uppföljning är på plats.

Piteå kommun ställer sig frågan till hur den modellbaserad resultatbaserade sätningen ska fungera och ser en risk att initiativ, som är svår att på kort sikt påvisa effekt i recipienten, inte vågar tas. Det finns även en önskan om bättre, långsiktigare och stabilare ansökningsperioder samt projektmedelnivåer.

Översyn av nuvarande regelverk samt utformning av nya regler

- Markavvattningsföretag, förenkla förfarandet kopplat till omprövning och avveckling av markavvattningsföretag.
- Nya bestämmelser om miljöhänsyn för hästhållare (behöver utredas vidare, men fokuserar på gödsel)
- Stöd till näringsupptag från havet

Piteå kommun ser positivt på översynen av nuvarande regelverk så som det föreslås. En sådan översyn bör göras också med avseende på att översvämningar och torka blir allt vanligare i och med förändrat klimat.

Tankar om nationell plan mot övergödning

I dag finns förvaltningsplaner och åtgärdsprogram för en majoritet av de vattenförekomster som har problem med övergödning. Dessa planer och åtgärdsprogram tas fram inom vattenförvaltningen. En annan statlig utredning har nyligen presenterat förslag på en ny vattenförvaltningsorganisation och en ny modell för att förvalta vatten. Mot bakgrund av bl.a. dessa omständigheter går inte denna utredning fram med förslaget om en nationell plan mot övergödning men konstaterar att det framöver kan bli aktuellt att överväga en nationell plan. Piteå kommun ser positivt på en nationell plan som kan samordnat arbeta med frågan för att få ett avrinningsområdesperspektiv, snarare än kommungränsperspektiv.

Överväganden om ett nationellt hästregister

Utredningens bedömning är att det finns ett behov av underlag för tillsynsmyndigheterna om var hästar hålls. En EU-förordning om djurhälsa är beslutad sedan tidigare och kommer att börja tillämpas i april 2021. I enlighet med denna kommer en databas tillskapas med alla landbaserade djur bl a hästar där Jordbruksverket ska vara datavärd.

Piteå kommuns erfarenheter från tillsynen inom miljöskydd rörande djurhållare och att få ut data från Jordbruksverket så har det varit svårt pga PUL och nu GDPR. Syftet att tidigare få ut data ur Jordbruksverkets databas CDB för nötkreatur har varit att få reda på antal djurenheter så att inte djurhållaren ska betala för mycket i avgift. Det har inte gått få ut för kommunen.

I ett samordnat arbete måste man givetvis ta hänsyn till datasäkerhet, men det får inte slå undan benen för möjligheterna för effektiv dataåtkomst i kommunerna.

Piteå kommun

Anders Lundkvist
Vice ordförande, kommunstyrelsen